

כ"ח בתשרי תשע"ט
7 באוקטובר 2018

שלום,

אני מבקש לעדכן בסוגיות שקשורות לחרם – אופן הפעולה שלנו בתגובה לפעילותם של ארגונים שקוראים לחרם אקדמי עלינו (ועל ישראלים בכלל), ולהבדיל, לעמדתנו באשר למדיניות הממשלה למאבק בחברי הארגונים הללו.

במישור הראשון, קריאות להחרים כנסים אקדמיים שנערכים בישראל הפכו נפוצות יותר לאחרונה, וכמוהן קריאות להימנע מקשרים אקדמיים אחרים (הזמנת ישראלים/ות להתארח במוסדות מחקר ולהשתתף בכנסים בחו"ל הערכה של הצעות מחקר ושל תיקי קידום של חוקרים/ות מישראל ועוד). איננו יודעים על היענות משמעותית לקריאות הללו, אך סביר להניח – ויש לנו עדויות לאושש זאת – שלעיתים עלולות להיות לקריאות הללו השפעה לא זניחה. במסגרת זו, הנהלת האוניברסיטה פועלת לסייע לחברי הסגל שנדרשים להתמודד עם קריאות לחרם באשר לכנסים שהם מארגנים או בהקשרים קרובים, ובכלל זה בניסוח מענה מפורט לטענות שמעלים הקוראים לחרם. הוקם צוות לעניין זה, שבו חברים סגן הנשיא לבינלאומיות, אורון שגריר, הרקטור, הח"מ, היועצת המשפטית, פפי יקירביץ, יובל שני ותומר ברודי (מתנדבים נוספים יתקבלו בברכה). בבקשה פנו אל אחד/ת מחברי הצוות אם נדרש סיוע שלנו (ראו את המאמר [הזה](#), שבו מציע חברנו דן אבנון דיון מעמיק בנושאים שנדונים כאן, בעקבות הניסיון האישי שלו בעניין).

המישור השני עוסק במדיניות של ממשלת ישראל במסגרת מאבקה בתנועת החרם. האוניברסיטה העברית דוגלת בעמדה סובלנית כלפי הקוראים לחרם נגדנו – איננו מונעים מאיש להשתתף בפעילויות האוניברסיטה, בתחומי הלימוד, ההוראה והמחקר, אף אם הוא קורא לחרם נגדנו. אנו סבורים שמוטב לקיים שיח פתוח, ולהשיב לטענות שראוי להחרים אותנו באופן ענייני ולא בדרך כוחנית. מדיניות הממשלה בעניין זה שונה, וביטוי מרכזי לה הוא התיקון מ-2017 לסעיף 2 לחוק הכניסה לישראל, שבו נקבע כך:

(ד) לא יינתנו אשרה ורישיון ישיבה מכל סוג שהוא, לאדם שאינו אזרח ישראלי או בעל רישיון לישיבת קבע במדינת ישראל, אם הוא, הארגון או הגוף שהוא פועל בעבורם, פרסם ביודעין קריאה פומבית להטלת חרם על מדינת ישראל, כהגדרתו בחוק למניעת פגיעה במדינת ישראל באמצעות חרם, התשע"א-2011, או התחייב להשתתף בחרם כאמור; (ה) על אף האמור בסעיף קטן (ד), שר הפנים רשאי לתת אשרה ורישיון ישיבה כאמור באותו סעיף קטן, מטעמים מיוחדים שיירשמו.

בחודשים האחרונים אירעו מספר מקרים שבהם נמנעה כניסה לישראל מחוקרים/ות ומסטודנטים/ות שביקשו לקיים פעילות אקדמית בארץ, לאור כך שיוחסה להם תמיכה בחרם על ישראל או פעילות בעניין. תועלתו של איסור הכניסה לישראל מפוקפקת, שכן השפעתו על תומכי החרם עלולה להיות מועטה למדי. בצד זאת, החלת האיסור האמור גורמת נזק רב. החלת איסור הכניסה בהתבסס על חיפוש באינטרנט, בהליך מהיר בשדה התעופה, יוצרת סכנה ממשית לטעויות. כמו כן, גירושם מישראל של מי שמיוחסת להם תמיכה בחרם עלולה לגרום לעמיתיהם להחרים את ישראל, לא מחמת תמיכתם בתנועת החרם אלא מתוך הזדהות עם עמיתיהם שנמנעה מהם הכניסה לארץ. כל מקרה של אכיפת האיסור הרחב גורם נזק רחב היקף; ועצם קיומו של החוק עלול ליצור "השפעה מצננת" על מי שחוששים שמא תימנע כניסתם לישראל לאחר שכבר נחתו כאן, על יסוד מידע עלום כזה או אחר שמתפרסם בעניינם באתר אינטרנט כלשהו.

נציגים של הנהלות האוניברסיטאות, ובהם הח"מ, נפגשו בעניין זה עם השר לעניינים אסטרטגיים, גלעד ארדן, שממונה על המאבק בחרם. בפגישה הצבענו על הקשיים הניכרים במדיניות הקיימת והצענו תיקון לחוק שנועד להביא לכך שיוחל רק במקרים קיצוניים במיוחד, שבהם מדובר באנשים שנושקפת מהם סכנה ממשית שכניסתם לישראל נועדה לקדם את מטרותיה של תנועת החרם. לצערנו, עד כה לא הצלחנו להביא לשינוי במדיניות הנוהגת. גם עתירה לבג"ץ בעניין, שהגישו חברינו אלון הראל ורן חסין, לא צלחה. עם זאת, הרשויות הרלוונטיות פרסמו אמות-מידה להפעלת הסמכות למנוע כניסה לישראל מתומכי חרם, שבהן נקבע כך (ההדגשות במקור):

For an individual to be considered to have his or her entry barred, he or she must meet at least one of the following criteria:

1. Holds a senior or significant position in an organization which has undertaken ONGOING, CONSISTENT AND SIGNIFICANT ACTION to promote and advance a boycott of Israel. (A senior position would include a chairperson or a member of the board of directors).
2. Has taken CONSISTENT AND CONTINUOUS action to promote a boycott of Israel, within the framework of prominent boycott organization or independently.
3. Heads certain institutional entities (such as mayors) and ACTIVELY AND CONTINUOUSLY promotes boycotts.
4. Enters Israel at the behest of one of the prominent boycott organizations. (For example, an activist who comes as part of a delegation of such an organization.)

The regulation EXPLICITLY EXCLUDES political criticism of Israel as a criterion for consideration. It also EXPLICITLY EXCLUDES forming a judgement of an organization based on the fact that it is perceived as harshly critical of, or anti-Israel.

In exceptional cases, a person may be allowed entry into Israel though he or she meets the criteria for have entry denied.

אנו פועלים לסייע לסטודנטים/ות ולחוקרים/ות, שאמורים להשתתף בפעילות אקדמית באוניברסיטה העברית, אשר נמנעת מהם הכניסה לישראל. כך גם במקרה של הסטודנטית לארה אל קאסם, שכניסתה לישראל עדיין נמנעת בעת כתיבת שורות אלה, שבו מעורבת הנהלת האוניברסיטה כמעט מהרגע הראשון של מניעת כניסתה לארץ. אנחנו מקווים שנצליח במאבק שלנו בעניין.

הכתובת לפניות של סטודנטים/ות מחו"ל שנתקלים בקשיים כלשהם בעניין הכניסה לישראל היא מנהל היחידה לחיים סטודנטיאליים ושרותי המעטפת לתלמידים הבינלאומיים באוניברסיטה שבבית-הספר רוטברג לתלמידי חו"ל, מר עירא קירשנר (iraki@savion.huji.ac.il; 8820013-054) ואנשי הרשות לבינלאומיות. הרשות לבינלאומיות מסייעת גם לחוקרים/ות ואורחים/ות. כדאי לעדכן בנושאים אלה גם את ראשת אגף השיווק והתקשורת, עפרה אש. כדאי לעדכן אורחים/ות שמתעניינים בנושא באשר לאמות המידה שהוזכרו לעיל, ולצייד אותם בפרטי קשר עם גורם מתאים ביחידה, אם יתקלו בקשיים כלשהם בעת הגעתם לארץ. לצערי, לא הצלחנו בינתיים בניסיון לשכנע את רשות ההגירה לאפשר לאוניברסיטאות לספק לאורחים שלהן אישור מיוחד, בדומה לזה שאנו מספקים לעניין הבידוק הביטחוני (הסדר שגם הוא לא תמיד מועיל למנוע פגיעה קשה בחלק מן האורחים שלנו, בעיקר בעת שהם יוצאים מן הארץ). כאמור, בימים האחרונים הוחלט לגרש מישראל סטודנטית שאמורה הייתה ללמוד אצלנו, אף שקיבלה ויזה ללמוד בישראל חודשים אחדים לפני הגעתה לארץ. משמעות הדבר שגם קבלת ויזה אינה מבטיחה את הכניסה לארץ.

צר לי שאין במסר הזה בשורות של ממש. נשמח לסיוע ולתמיכה של חברי קהילת האוניברסיטה. אנו מצדנו נמשיך במאמצים במישורים המשפטי והציבורי כאחד, הן בעניין זה והן בעניין הקשיים הניכרים שמוטלים על חופש התנועה של סטודנטים פלסטיניים שלומדים אצלנו, תושבי רצועת עזה ויהודה ושומרון/הגדה המערבית.

בברכה, ברק